

Vergaderjaar 2008–2009

31 371

Kredietcrisis

Nr. 218

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 juni 2009

Van 24 tot en met 26 juni vindt in New York de VN-conferentie *The financial and economic crisis and its impact on development* plaats. Met deze brief informeer ik u mede namens de minister van Financiën over de Nederlandse inzet bij deze conferentie.

Inleiding

Eind 2008 werd de «*International Review Conference on Financing for Development*» (FfD) gehouden in Doha, Qatar. Eén van de belangrijke geschilpunten tijdens deze conferentie had betrekking op het voorstel om in 2009 een vervolg te organiseren. De Nederlandse lijn in deze discussie was dat van groot belang is dat naast de G8 en G20 ook de VN, de «G192», een rol speelt in de te nemen maatregelen om de crisis, in het bijzonder ook voor ontwikkelingslanden, het hoofd te bieden. Nederland heeft in de slotfase van de conferentie namens de EU onderhandeld, met als uitkomst de afspraak dat medio 2009 een VN-conferentie «op het hoogste niveau» wordt gehouden over de economische crisis en de gevolgen er van voor ontwikkelingslanden. Hierdoor heeft Nederland in de beslissende fase een duidelijk stempel kunnen drukken op de onderhandelingen en de succesvolle uitkomst van de conferentie. Ook de VS en de G77 konden hier uiteindelijk mee instemmen. De VN-conferentie vindt plaats van 24 tot en met 26 juni in New York. Namens Nederland zal de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking hieraan deelnemen.

Deze brief gaat achtereenvolgens in op het voorbereidingsproces, de ontwikkelingen en de uitdagingen waarvoor we staan en de belangrijkste onderwerpen waarover volgens Nederland goede afspraken moeten worden gemaakt.

Vorbereidingsproces

Ter voorbereiding op deze conferentie heeft de voorzitter van de Algemene Vergadering van de VN de *Commission on Experts of the President of the UN General Assembly on Reforms of the International Monetary and Financial System*, onder leiding van voormalig *Chief Economist* van de Wereldbank en Nobelprijswinnaar Economie Joseph Stiglitz, ingesteld. Ik heb twee keer als waarnemer deelgenomen aan vergaderingen van de commissie. De laatste vergadering van de commissie heeft medio mei, op mijn uitnodiging, in Nederland plaats gevonden, waarbij en marge ook een discussie met vertegenwoordigers uit diverse Europese landen is gevoerd. De voorstellen van de Stiglitz Commissie benadrukken vooral de consequenties van de crisis voor ontwikkelingslanden en de noodzaak van meer structurele lange termijn oplossingen.

De voorzitter van de AVVN heeft mij gevraagd om als *Special Envoy* voor de conferentie op te treden. Dit gezantschap behelst een actieve rol bij de voorbereiding van de conferentie en mogelijk ook bij de conferentie zelf, met betrekking tot zowel de inhoud als tot het proces. Ik heb dit verzoek aanvaard met als belangrijkste overweging dat een brug geslagen kan en dient te worden tussen de G20-topbijeenkomsten en de VN.

Voor de redactie van het *Outcome Document* zijn door de voorzitter van de AVVN twee co-facilitatoren aangewezen, waaronder de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiger bij de VN.

De huidige economische crisis treft vrijwel alle landen. In G20-verband, met betrokkenheid van Nederland, zijn maatregelen afgesproken om de crisis het hoofd te bieden. De positie van het IMF is versterkt en er zijn stimuleringsmaatregelen afgesproken. De VN-conferentie is een kans om de gehele wereldgemeenschap te betrekken bij het bestrijden van de huidige crisis en het voorkomen van een nieuwe. De focus ligt hierbij bij ontwikkelingsvraagstukken. Mijn rol als *Special Envoy* biedt kansen om als bruggenbouwer de verschillende stromingen bij elkaar te brengen en om tot heldere afspraken te komen, ook over de *follow up* van deze conferentie.

Prioriteiten

Nu de particuliere geldstromen naar ontwikkelingslanden opdrogen, de handel afneemt en de investeringen teruglopen, is ondersteuning van ontwikkelingslanden belangrijker dan ooit. De Nederlandse inzet voor de conferentie is dan ook in de eerste plaats gericht op het herbevestigen en waar mogelijk uitbreiden van de hulp-toezeggingen. Nederland streeft naar een zo concreet mogelijke tekst hierover in de slotverklaring van de conferentie.

In diverse internationale fora wordt aangedrongen op een bevordering van transparantie en informatie-uitwisseling op belastinggebied wat geleid heeft tot concrete en positieve stappen. Belastingontduiking schaadt niet alleen ontwikkelde landen maar ook de ontwikkelingslanden. Via samenwerking met andere internationale instellingen, bijvoorbeeld binnen het Global Tax Network, en deelname aan het nieuwe Global Forum on Transparency and Exchange of Information kan een dialoog worden gevoerd die tot verbeterde samenwerking leidt waarbij krachtig en effectief kan worden opgetreden tegen belastingontwijking. Ook op dit gebied streeft Nederland naar concrete afspraken in de slottekst van de conferentie.

Versterking van de internationale financiële instituties, verdient de voorkeur boven het oprichten van nieuwe kredietfaciliteiten, mits de afspraken in G20-verband in voldoende mate ten goede komen aan ontwikkelingslanden. Ontwikkelingslanden zouden voorts de mogelijkheid moeten krijgen om het bestaande *Debt Sustainability Framework* zo flexibel mogelijk te gebruiken en indien mogelijk en nodig leningen te verkrijgen. Toezeggingen voor versnelde schuldkwijtschelding moeten worden nagekomen; ontwikkelingslanden kunnen deze extra ruimte nu meer dan ooit gebruiken.

Institutionele onderwerpen

De huidige crisis heeft gebreken aangetoond in het mondiale economische en financiële systeem, met name voor de armste landen. Dit biedt echter ook kansen: er is een momentum ontstaan voor het hervormen van bestaande instituties en voor herijking van verhoudingen tussen instituties. Gelet op het tijdstip en het feit dat alle landen vertegenwoordigd zijn, is de uitkomst van de conferentie in New York belangrijk voor de positie van ontwikkelingslanden in het internationale speelveld. Het is dan ook niet voor niets dat wordt verwacht dat deze institutionele onderwerpen de onderhandelingen in New York mede zullen beïnvloeden.

De Commissie Stiglitz heeft hierover interessante en belangwekkende voorstellen gedaan, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen initiatieven die op korte termijn kunnen worden genomen en, meer strategisch, aanbevelingen voor de lange termijn. Voorbeelden zijn het formuleren van opties voor een nieuw mondiaal reservesysteem, het tegengaan van (financieel) protectionisme en de hervorming van de Wereldbank en het IMF.

Onder meer door de aanbevelingen van de Commissie Stiglitz circuleren er voorstellen voor de oprichting van een VN-Raad op Economisch gebied, met een uitgebreid mandaat. Daarnaast wordt gesproken over het open houden van de conferentie middels het in het leven roepen van politieke en ambtelijke VN-werkgroepen waarin economische onderwerpen verder worden uitgewerkt.

Nederland is van mening dat de huidige mondiale problemen een multilaterale oplossing vergen. Er is een momentum ontstaan voor een grondige verbetering van het multilaterale systeem, zowel uit oogpunt van legitimiteit als van effectiviteit. Verdere fragmentatie van het mondiale financiële en economische systeem vermindert de slagvaardigheid, die juist nu cruciaal is in het bijzonder ook voor de armste landen. Daarnaast dienen de VN-organisaties die actief zijn in ontwikkelingslanden beter samen te werken; het *One UN*-initiatief moet wereldwijd versneld worden ingevoerd. Nederland denkt in dit verband ook aan een hervorming van de ECOSOC. Tijdens de conferentie zou dit hervormingsproces een aanvang moeten nemen. Hierbij zou een *Panel of Experts* een nuttige, adviserende rol kunnen spelen, waarbij tevens een link wordt gelegd met de klimaat- en voedselcrisis. Dit panel zou ook de opdracht kunnen krijgen advies uit te brengen over deze hervorming van ECOSOC en over mogelijke verbeteringen in de relaties tussen de VN enerzijds en de Wereldbank en het IMF anderzijds.

Legitimiteit IMF en Wereldbank

Op de VN-conferentie zal ook gesproken worden over de machtsverhoudingen binnen IMF en Wereldbank. Deze instellingen die bij de bestrijding van de mondiale economische crisis een centrale rol hebben gekregen, moeten effectief en relevant blijven, waarbij de legitimiteit verder moet

worden vergroot. Hervorming van deze instellingen met betrokkenheid van de gehele wereldgemeenschap is nodig. De VN-conferentie kan in dit verband een nuttige rol vervullen door een oproep te doen tot versterking van de legitimiteit binnen IMF en Wereldbank. Het is vervolgens aan de landen die lid zijn van beide instellingen om dit verder concreet uit te werken.

Slot

Nederland neemt, met de betrokkenheid bij het werk van de commissie Stiglitz, de co-facilitator-rol van de Nederlandse PV in New York en met mijn rol als *Special Envoy* van de Voorzitter van de Algemene Vergadering voor deze conferentie, zijn verantwoordelijkheid. Het wordt gewaardeerd dat wij een «brugfunctie» kunnen vervullen tussen de G20 en de (andere) ontwikkelingslanden. Het belang van de conferentie voor ontwikkelingslanden, en uiteindelijk ook voor onszelf, rechtvaardigt dit. Ik heb de ambitie om ook op 24 tot en met 26 juni in New York mijn bijdrage te leveren teneinde de conferentie tot een succes te maken.

Mede namens de minister van Financiën,
De minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. G. Koenders